ناول

شین خالی

Ketabton.com

لیکوال:

سمیع الدین سعید افغاني

Sameuddin Afghani

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالی

ناول

د انځوریزې شاعرۍ یوه بیلګه

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم : شین خالی

لیکنه : سمیع الدین افغاني

د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال

خپرندوی: افغان ننګ ویب پاڼه

کمپوز او ډیزاین: اجمل اکبري

د چاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه

E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صیب نه د کتاب د خپرولو او ډیزاین نه یوه نړې مننه ، کورمو ودان·

سمیع الدین افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شین خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کیسو په ډول د هیواد په بیلابیلو خپرونوکې په ځانګړي توګه دانټرنیټ په پاڼوکې خپورشوی دي ، زموږ د ګران هیواد دکلواو باندو او کلیوالي ژوند یوه نوي شان بیلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند دغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هیواد وال په تیره بیا ځموږ ځوان کول یا نسل په څومره ستونزو او کړاونو خپلو هیلو او ارمانونو ته د رسید لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپیڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زمادغه لیکنه زموږ دهیواد دکلو ا وباندو ویو ژوندی انځوردی چې د شین خالۍ اوډاکتر زیړګل په دغه ناول کې منعکس شوی دی او د ادب مینه والو ته یې په ډیره مینه ډالۍ کوم.
د یادونې وړ بولم چې په دغې لیکنې دهیواد وتلي لیکوال ، شاعر او کیسه لیکونکی ښاغلي سنګروال یوه سریزه لیکلې چې دهغو ددې پیرزوینې څخه دزړه د کومې مننه کوم چې د خپلو ډیرو مصروفتونو تر څنګ یې خپل وخت ددې ناول سریزې د لیکلو ته وقف کړی دی.
په همدې ډول ښاغلي نجم الدین سعیدي دانځوریزې شاعرۍ ترسرلیک لاندې هم یوه ادبي لیکنه کړې چې دهغوی د اپیرزوینه د مننې اویادولو وړ بولم.

دهیواد ځوان اوتکړه لیکوال او شاعر ښاغلي اجمل اټک یوسفزي څخه هم منندوی یم چې د ناول په لیکلو کې یې خپلې معنوی مرستې زما سره شریکې کړې دي او ددې اثر د چاپ او ډیزاین په برخه کې یې هم خپلې مشورو او نژدې مرستو څخه ډډه نده کړې.

همدارنګه دهغو نشریو اود انټرنیټي پاڼو مسؤولینو څخه د زړه د کومې منندو ی یم کوم چې د دغه ناول مختلفې برخې یې د شین خالۍ د لنډو کیسو ترسرلیک لاندې په خپلو علمي ، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلي دي.

په پای کې د درنو لوستونکوو څخه هیله کوم چې ددې لیکنې په اړه خپل رغنده وړاندیزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

ومن الله التوفیق

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې شین خالې هم شته

خوشاله یم چې اوس زموږ یو شمیر شـاعرانو د شاعرۍ پـه څنګ کـې د پښتو داستاني او هنري ادبیاتو لیکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده ۰

که د تیرې پیړۍ په لمړنیو لسیزوکې د لنډې کیسې لیکوال اومینه وال د ګوتو په شمیر ووخو اوس په لسګونو دي۰ ولې د ناول اورومان لیکوال لا اوس هم د ګوتو په شمیر دي۰

د پښتو ادبیاتو معاصر تاریخ له مخې پښتو لنډه کیسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸م کال و کښل شوه چې د استاد راحت زاخیلي لـه قلمه څخیدلې اوښکه ده او « شلیدلې پڼه» نومیږي۰

همدارنګه نوموړي لیکوال بیاد ۱۹۰۹او ۱۹۱۰م کالوترمینځ د ماه رخ یا «نتیجه عشق »په نوم ناول چې دیو عیني پیښې انځور دی هم لیکلی دی۰

که څه هم له دغه ناول نه د مخه د ژباړې پـه بڼه موږ تـه د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګیدلی دی چې لمـړی یې «معرات العروس» د میاحسیب ګل ژباړه او دویم ناول بیاد تـوبته النصوح په نوم یادیږي چې دغه ناول د میا محمد یوسف په زیارترجمه شویدی۰

له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول لیکل دود شول۰ ولـې دومره نه چې د ناول د مینه والو تنده پرې ماته شي۰

د نیکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مـې د شین خالې په نوم یو اثرتـر لاسه کړ چې ښایي د افغاني صاحب د سترګو لیدلې کیسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوېده۰

کله چې نومـوړي ماته د شین خالې پـه نـوم لیکنه راولیږلـه چې څه پرې ولیکم ،نو په ډیره مینه مې دغه لیکنه سرترپایه ولوسته ،خدای شته چې زه یې هم خپلو تیرو خاطروته ستون کړم اود خپل کلي ، کـور ، اوجرې او دیرې مې کپې سترګو ته ودریدې۰

د شین خالې لیکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله لیکنه کې ډیر ښه انځور کړي دي ،د تورګنیف خبره « یو ازې ربښتیاویل که هر څـومر غښتلي وي هنر ندی » نوځکه خـو دداستاني او هنري ادبیاتـو لیکوال ته پکار دي چې خپلو لیکنو ته هنري جامې په تن کړي۰

دهر ناول هډوکي اوبدنه دناول مینځ پانګه جـوړوي ،خوددې لپاره چې دناول بدن ته ښکلې اوزړه راښکونکې وریښمینې جامې په تن کړوغوره به وي چې دناول بڼه داسې راونغاړوچې لوستونکی یې لـه بڼې او مینځپانګې نه رنګ او خوندواخلي۰ یانې ډیالوګونه یې اغیزمن ، ژبه یې خوږه او روانه ،کرکټرونه یې باید لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پیدا کړي۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه يې له شعارونونه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ ښه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبـه لري اود ناول لیکوال بـاید دهغه ښه استازیتوب وکـړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی،ځکه چې ډیالوګونه یو داستاني اوهنریاثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پـه ډراماتیکو اثاروکې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښيي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ښښي٠ نوموړي د یو مرکې په ترځ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پـه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهي » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پـه توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالـوګونه یې ځـان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما په اند په هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسې انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چـې د اوسني داستاني ادبیاتو پـلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستانـي ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښـتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیري بیلګې لـرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاوهمدغه اولسي کیسې په دري ښو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویـل کیږي لکه د دوه ورونو کیسه٠ددغـو کیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پــه نظم ویل شـوې دي لــکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کښل شویـدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورږ په دغولرغونوکیسو کې دادم خان اودرخانۍ ،سیف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کیسې یادولی شو٠
په پای کې ګران سمیع الدین افغاني ته دشین خالۍ دلیکلو مبارکي وایم او په دې هیله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي٠

په درناوي
شهسوار سنګروال
٢٠١٠ - ٨ - ٨ م٠کال
لندن
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځوریزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا یوه څرګند حقیقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنیک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي.
پدې بحث کې په مشخصه توګــه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د لیکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کیدو په اړه تر سره کړې یادونه کو م.

هره بشرې ټولنه ځانله پوه او مدبره علمې شخصیتونه ، لیکوالان ، شاعران او هنرې استعــدادونه لــرې چې هر یو یې په خپله برخه کې د جــامعې او خلکو لپاره پــه خپل وخت کــې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هیریدو نکې دي.
موږ په هیوادونو او نړۍ کــې مشهوره لیکوالان پیژنو چې د هغو تاریخې لاسته راوړنــې د قدر وړ او بشریت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګرځیدلې دې.
همدارنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او دیوانونه پــه میراث پاته کړې اوپه ډیرو نــوربرخو کې هــم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان یو.
زما مطلب پدې لیکنه کــې په مشخصه توګه د هنر او هنرمند پــه اړه کوم چــې د شــاعرانو ښکلې شــعرونه پــه خپل خــوږو اوازونو کې کمپوزوې او بیا یې خپلو اوریدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د میدیا له لار وړاندې کوي.
پخوا که یو ښکلي شعر په یو ښکلې اواز او کمپوزکې د خلکو زړونو ته لارپیدا کوله خونن سبا ددغه ښکلي شعر ، اواز او کمپوز تر څنګ د یو ښکلي کلیپ جــوړولو ته هــم اړین ضرورت او اړتیا شته چې هنرمندان خپل فعالیتونه دبصرې میدیا ګانو بلخصوص تلویزیونو نو له لارې خپلو لیدونکو او اوریدونکو ته وړاندې کوي.

موږ نن سبا د ډیرو هنرمندانو د سندرو او کلیپونــو سره د تلویزون له لارې اشنا یو چې بعضې یې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي او هغه انځورونه په نظر کې نیولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې لیدل کیږي مګر بعضی هنرمندان دا کلیپونه داسې جوړوي چې نــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کیږي.

د پورتني اصل په نظر کې نیولو سره په اوسنیو خاصو پرمخ تللو شرایطو کې بشــري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړین ضرورورت احساسوي چې دداسې رشتې شاعرې یو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبیاتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مینه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چې هم لیکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر لیکي او د خپل دانځورمختلف حالتونــه په نثر او په مناسب ځایــونو کــې د شعر په بڼه ترسیموي او په همدې ډول د خپل د ښکلې شعر انځور په نثري او شعري بڼه لیکي او ټولنې ته یې وړاندې کوي چې دا کار که له یــوې خوا یوه نوې لاسته راوړنه ده د نني جوامعو په ادبیاتوکې د بلې خوا لازمه رهنما یې ده هغه خــوږ ژبو هنـر مندانو ته چې غواړي خپل د علاقې وړشعرونه ته لازم او ښکلې کلیپونه جوړاو خلکو ته وړاندې کړي.

په همدې هیلې ددې طرحی په نظر کې نیولو سره دادي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شین خالۍ تر سر لیک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کیسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مینه والو ته وړاندې کوم او د بشرې نړې ټولو شاعرانو او لیکوالانو څخه هیله لرم چې ددې اصل په نظر کې نیولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعالیتونه لا ګړندي کړي.

قدرمنو لوستونکو !
لکه څنګه چې هره بشري ټولنه ځانله ځانګړي خصوصیات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوې اصول لــري په همدې ډول په بیلابیلو برګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپیر لري.

په جهاني کچه دغرب ، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هیوادونو او همدا ډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولایاتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصیتونه سره تفاوت لري.

په همدې اساس په دې لیکنې کې د شین خالۍ ترسر لیک چې یوژوندۍ تاریخي کیسه او زموږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران هیوادد کلیوالي ژوند هغه رینښتني داستـان دی چې د دې دوو پاکزړونو ځوانانو شین خالې او زیړ ګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو اوبانډو رسمونه، رواجونه او دخلکو د مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالې په لنډو کیسو کې ځرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدارنګه د دوستانو څخه هیله کیږي چې پدې برخه کی د دی لیکنې د لاغني کیـدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په درنښت

سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه

لمړۍ برخه

شین خالۍ

شین خالۍ چې همزولو او د کلي او سیدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار یې هغه په وړکتوب کې د تره ځوې زیړګل ته په نامه کړې وه ۰ زیړ ګل لا کوچنی وه چې مور او پلار یې په حق رسیدلي وه نو د زیړګل تره د هغه تعلیم، تربیه همدا رنګه اعاشه او روزنه کوله او هغه ته یې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتیا سره زیړګل د مور او پلار نشتوالی کم احساسوه ۰

په شین خالۍ باندې هم زیړګل ډیر ګران وه او هغه ته به یې د خپل راتلونکو د خوشبختیو امید او د ژوند شریک په سترګو کتل ۰

زیړګل چې د شین خالۍ حسن، صورت او کلیوالۍ ځیره همیشه په سترګو کې وه، د هغې په لیدو به د مینې، محبت، هیلو او ارمانو نو تنده ماتوله او همیشه به یې د هغه تر خولې دا سې زمزه تر غوږو کیده:

ښه ښکلا ښه نازونه یې دی
تور اوربل شنه خالونه یې دی

شین خالۍ په رښتیا هم طبعي ښکلا لرله چې د کلي په خورلنډو او د کلي د او سیدونکو لپاره د مینې، محبت او احترام نمونه وه، د هغې ښکلې ځیره، توري بادامي سترګې او د ناز کتل په زیړګل خاص اثر اچوه چې بیا کله کله به یې د هغې په لیدو د ځانه سره دا سې زمزمه کوله:

چې کتل کړي په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی مـــخ یې ځلـیږی له نوره
شوخ نــظر سـترګکونه یې دی
تور اوربـل شنه خالونه یې دی

او کله کله به یې دا سې ویل :

چې لــه ورایه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ویشتل کا
جـــادوګــــر منترونه یې دي
تور اوربـل شنـه خالونه یې دي

د شین خالۍ په تندي ،زنې او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زیړګل به هغه داسې اظهاروه :

جګه ونــه شمشاد یې قامت دی
ده مغروره شاهین یې صفت دی
نـــاز ادا فـــریـــبونـــه یې دی
تور اوربـل شنـه خالونه یې دی

او په اخر کې به یې خپل د مینې سندره داسې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې یې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــه زړه کې غمونه یې دي
تور اوربـــل شنه خالونه یې دي

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

شین خالۍ

شین خالۍ ته د شنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خو هغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته د شنو خطاب کاوه هغــې به د زیړګل په اوازکې د مینې او مــحبت احساس کاوه ۰

شین خـالۍ دموراو پــلاریو اځیـنـۍ لـوروه چې هـغه یې ډیره نازوله اوطبعې پسې به یې ګرزیدل ۰

هغې د کلیوالي سینګار سره ځانګړې علاقه وه همدا چې بنجاره به د کلي په کوڅو کې پنارو سرشونو مور ته به یې په خواږه اواز کې ویل۰

مورې بنجاري ماما راغلی دی او د مورځخه به یې دبنجاره نه د اخیستلو پیسی او یا څه جوار غنم ترلاسه او د کلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجاري مـــامــــا نه د سینګار شیان رانیول۰

شین خالۍ د بنجاري مــــامــــا نه چارګل ، پازیب ، سیــــخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول د سینګار شیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله۰

موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی
نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې څومره ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

په رښتیا هم چې کله به شین خالۍ په کلي کــې تېــریده نو خوشبویي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډه او ه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهار یې د لرې اوریدل کیده۰ چې هغې به د بنجاري په راتــګ د مور نه د پیـــسو د ترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري پيسې راکه چې پايزيب مې ډير خوښيږي
رنګ رنګ سيــــخکونه په اوربـــل مې هوسيږي
عطر شام پاريـــــس مې په دمـــاغ ډير ښه لګيږي
نقدی پيسې نه وی ماما پور پـــــه ځان منلی دی
موري بنجاره مــــامـــا راغلی دی

شين خالۍ په کليوالي سينګارکې د کــلي د نـورو خــورلنـډو شخه مخکې وه ، د هغې به هميش لاسونه په نګريزو سره وه ،ښکلې نتکۍ به يې په سپينه تــنده بـليده او د سرو زرو چارګل به يې په پوزې ګرزاوه ،د هغې به هميشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپين وه او په ډير شوق کله کله مورته داسې ويل ۰

اخـــلم دنداسه چـــې دنداسه مې ډير خوښيږي
سرې شونډې چې ګرځم نو اشنامې خوشحاليږي
تورې تورې سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږی
سرو زروچـــارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مــــامـــا راغلی دی

شين خـــالۍبه دمـــور او هـــمزولـــو سره د زړه رازاو هيلې داسې شريکولې ۰

ځان چې مې سينګارکړه بيانوځمه دګدر په لور
موري دهــــمزولـــوسره نـن دمـــازديګرپه لور
ډيربـــــه شم خوشحاله چـې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريــــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مــــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنجاره ماما

نورشيان يې ډيردي دا پايزيب يې څومره ښکلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

مورنه پيسې غواړي چې پايزيب يې ډيرخوښيږي
رنګ رنګ سيــخکونه پــه اوربــل يې هوسيږي
عطرشام پاريـــس يې په دمـــاغ ډيـر ښه لګيږي
نقدی پيسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه يې ډير خوښيږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا يی خوشحاليږي
توري توري سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږي
سرو زروچـــارګل ماماپه برجيب کې ساتلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی

ځان چې يې سينګارکړه بيانوځي نوردګدرپه لور
موري د هـــمزولـــو سره نـــن دمـــازديګر په لور
ډيربه شي خـــوشحاله چې ديـارشي دنظر په لور
اچوی ټکريې چـــې افغاني کلتور يې ښکلی دی
موري بنجاره مــامــا راغلی دی
*** ******

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار د کور تر څنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤ چې د کلي د لوېې بیالې څخه یې یوه وړه بیاله ورته ویستلې وه کوم چې د هغې نه به یې د بڼ د حاصلاتو د خړوبولو لپاره استفاده کوله او همدا رنګه د باغچې په مینځ کې یې دا بوټکی درولې وه کوم چې د دې بیالې په اوبو څړخیده چې د هغه د پاسه یې داغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به یې داغزو په کوټنی او به وشیندلې، ټکي به مرتوبه او تازه هوا هرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی او د ګرمیو څخه د خلاصون مناسب ځای ګڼل کیده .

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپین ګلاب ، نرګس ، شبو ، رامبیل ، چمبېلي، کشمالې او نور ښایسته ګلانو سربیره ترکارۍ لکه تور بادنجان ، بینډۍ ، رومي بادنجان ، پالک ، ملۍ ، نوش پیاز ، ترائي او ډیر نور مختلف حبوبات او د کور ضرریات کرل چې زیړګل به د هغو څخه څارنه کوله .

زیړګل د درس او تعلیم تر څنګ د تره سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شونو څمکو د خړوبولو او د څارویو په روځنې به بوختۀ .

زیړګل د زمیندارۍ په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د مځکې په اړولو لکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې یې د بزګر سره مرسته کوله .

شین خالۍ چې په خپل سینګار مینه وه یو ورځ زیړګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وویل:

زیړګله دیره مده وشوه چې د بنجارې پته نه لږېږي .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شین خالۍ ته بې وکتل او بیرته په خپل کار بوخت او په جواب کې ورته وویل:
بیا د ې دکوم سینګار شوق په سر کې راغلی دی ۰
شین خالۍ په جواب کې ورته وویل:
ته نه ګورې چې لیچې مې تشی دی او زه د زرګر ددوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ۰

زیړګل سر ورته وښوروه او ورته یې وویل :
سمه ده سبا له خیره د مور نه دی اجازه اخلم د زرګـر دوکان له دی بیایم او بیرته په خپل کار بوخت شو ۰
زیړګل ته د شین خالې د ا هیله ډیره خوندوره وبریښیده او له ځانه سره یې داسې زمزمه کوله:

مـــانـــه د زرګـــر د دوکـــان
خیـــالي پـــاولـــي غـــواړي

سپینی لیـــځې تشـــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زیړګل د ښوونځی څخه راستون شو نو د شین خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته داسی ویل:
زیړګله ځویه !
زه د یو ضرور کار لپاره ښار ته روان یم او نن ځموږ د اوبو وار دی هیله ده چې د بزګر سره د ابو په لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وې چې څاروی هم درنه وګي یا تږي پاته نشي ۰

زیړګل چې د شین خالۍ سره د زرګر ددوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبری نه تیریدل هم ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ویل:
سمه ده تاسو بیغمه اوسې زه کارونه سمبالوم۰

شین خالۍ چې د پلار او زیړګل خبری واوریدې خوابدی بیرته د کلا انګړ ته ننوتله زیړګل د شین خالې په تنده پوه شو ورسته بې ورته وویل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين خالۍ ته مروريږه مه، سبا به له خيره وخته تا د زرګر دوکان له بيايم.

کله چې ماښام زيړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زيړګل به دمور مينه پرې ماتوله دسباورځې دشين خالۍ دزرګرددوکان دتګ اجازه واخيسته اوسبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زيړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشـــنا ځما نه مرورده
د لاس بنګړی می خوږ اشنا په بی صبری غواړی
سپينی ليــځې تشـــې ګرځي
ليلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې دزرګر دوکان ته ورسيدل نو زيړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپينی ليــځې تشـــې ګرځي
ليلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بيا زيړګل په ډيره مينه داسې زمزمه کوله:

بنګړی ديارپه لاس کی خوند کړی
په سپين مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپينی ليــځې تشـــې ګرځي
ليلا ځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورمه برخه

شین خالۍ

زیړګل چې د شین خالۍ په کــلیوالي حســن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلي شعــرونه او په زړه پوري کمپوزونه جوړول ، خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغــه د ټنګ ټکـور سره ځانګــړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږ اوه او په زړه پوري بګتۍ ، لوبې ، چار بیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تــل به په خوښــیو ، اخــترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیــدل او د ټنګ ټکور او خوښي مراسم بــه اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږ اوه او د کلي د ناېي ځوی مــیراجاني بــه د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پــورته کــاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست.

د زیړګل سندرې د هغه د زړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د ســندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوی لرله.

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امــسا په لاس کړه دستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګتۍ او د ګلا جان استاد پیښې کــولې چې په ربښتیا بــه د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښې احساس به د کلي په اوسیدونکو کې تر سترګو کیده .

شین خالۍ هم د زیړګل په مینه مسته او د زیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ، هغې دلښته په شان جــګه ونه او د کوترې په شــان د پنجو په ځوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل:

د کلي مینځ کې د پنجو په ځوکو تله شین خالۍ
لکــه کــوتــره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او دهغې کليوالې سينګار او نزاکتونو ترا غيزې لاندې وه، خپل د سترګو ليدلی حال د اسې اظهار وه:

د سيخکوکتار يــې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نــظريې زړګی ويوړه د ګــوګله ځينې
په سرومنګلو يې لاس تيرکړه دکاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيده شين خالۍ
لکه کــوتره مې د ورايه ولــيده شين خالۍ

شين خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به يې د څښاک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بيا به د خپلو خور لڼدو سره په چکر شوه چې زيړګل به داسې زمزمه کوله:

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازيګروه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه يې په هنروه نه
د نجنومينځ کې لکه شمعه بليده شين خالۍ
لکه کوتــره مې د ورايه ولــيده شين خالۍ

او په اخره کې زيړګل د خپلې مينې سندره داسې ختموله:

يو يې په غاړه سورکميس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريده شين خالۍ
لکه کوتــره مې د ورايــه ولــيده شــين خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلیوالہ جلۍ

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تلله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

د سیخکو کتار یـــې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نــظریې زړګی ویوړه د ګـوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیر کړه د کاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

خپلو هـــمزولو سره وتـــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مـــازیګر وه نه
د پلو لاندې پـــټ کاتـــه یې په هنر وه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ

یو یې په غاړه سور کمیس ګل بخمل وه نه
پـــه جګـــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریدله جلۍ
لکـــه کـــوتـــره مې د ورایه ولیدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه برخه

شین خالۍ

زیږګل د شین خالۍ په پاکه مینه ډیر خوشـــاله او هغې ته بـــې د خپل راتلونکې ژوند د ترخو او خوږوشیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چی څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې ۰
که څه هم څو واري زیږګل دا خبره د شین خالۍ د مور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه ۰

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالۍ ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلروخو خبره داده چې ۰
زیږګل دشین خالۍ مور ته مخ راواړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
دشین خالۍ مورخپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیږګله ځویه، ته پدې پوهیږې چې ته دې په اکا او په موږ ډیر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې او کله چې درسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونـــیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې ۰

زیږګل ته هم د اکا فیصله ښه برېښیدلې وه او همدا وجه وه چې په ډیره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښوونځي د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه ۰
کله چې زیړ ګل د دولسم ښوونځي څخه فارغ شو ، تـــره یې د زیړ ګل فراغـــت هغه ته مبارکې وویله او دلوی خدای شکر یې ادا کړ چې د هغه هیله کوم چې زیړ ګل د تعلم او پوهې خاوند شې تر یو حده تر سره شوه ۰

د زیړ ګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو د ازموینې لپاره به یې په خپل پخوانۍ درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د ریاضي ، کمیا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مین یې هم لوستل۰

څه مده ورسته زیړ ګل خپل د ښوونځي د دورې همصنفیانو ته په خپله حجره کې د میلمستیا بلنه ورکړه ، د ښوونځۍ دوستانو هریو د تعلیم د دورې خـــپلې خاطرې خوږو او ترخو شیبو کیسې کولې او د لیسې د دورې د فراغت څخه یې خوښي څرګندوله ۰
د دوۍ کیسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زیړګل یو نژدې دوست د هغه سره داسې پوښتنه شریکه کړه:

زیړګله !
څه تصمیم لرې په همدې تحصیل قناعت کوې یا که غواړې چې تحصیلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زیړګل په جواب کې ورته وویل:

ډیرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ما پدې برخه کې کوم قاطع تصمیم ندې نیولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات یوازې په لویو ښارو کې امکان شته ، خو په هـــر صورت کـــې زه تصمیم لرم چې د کانکور ازموینه ورکړم ، وګورم چې روزګار موږسره څه کوې د بلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه باید خپل تحصیلاتو ته ادامه ورکړم۰
صرف یو مشکل شته که چیرې زه د تحصیل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورنې د سرپرستۍ مسله څنګه شې ، اکاته هم هغه د ځوانې قوت ندی پاته د بلۍ خو د شین خالې څـــخه لرې کیدل هم ګران دې ،په هر صورت یوځل د کانکور ازموینه ترسره شې وګورو چې قسمت او نصیب مـــو کوم لور ته بیایې او څه راسره کوې۰

شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرې ترفداره نه وه او د زیړګل د جدا یې توان یې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړګل زموږ د کار سړی دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارې په کارونو کې ښه مرسته کوې ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لـه موږ د سره نه کموې.

زیړګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به یې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشــه چې د بدې ورځې یار دې شــم
ستــــا د پـــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمــــه وږمه شمـــه بهار دې شم

زیړګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به یې ویل:

نه شتــــه بلــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــه چې مرهم دې شــــم قرار دې شم
ته ما ته په مینـــه مینــــه وګوره
زه دې سره لمبـــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مــــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم
مینه د اخلاصــــه سره خـــــوند کوي
راشــــــه چې د مینې وفــا دار دې شم

زیړګل چې د شین خالې جګه ونه ، هسکه غاړه او د پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به یې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکـــــه غاړه زیب لرې امیــــــل سره
راشـــــه چې د سپینې غـــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ دې د پايزيب په زړګي ښـــه لګي
راشه چې پايزيب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې يار دې شـــم

ستـــــا د پـــاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمــــــه ورېمه شمـــه بهار دې شم

نه شتـــــه بلــــه لار ، نه بل تدبير چيرې
راشـــــه چې مرهم دې شـــــم قرار دې شم

ته ما ته په مينــــــه مينــــــه وګوره
زه دې سره لمبــــــــه شمه انګار دې شم

مــــــا سره جـــــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سينګار دې شم

مينه د اخلاصـــــــــه سره خـــــــوند کوي
راشــــــــه چې د مينې وفـــا دار دې شم

هسکــــــه غاړه زيب لري اميــــــــل سره
راشـــــه چې د سپينې غـــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پايزيب په زړګي ښـــه لګي
راشه چې پايزيب دې شم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

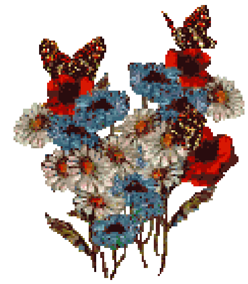

شپږمه برخه

شین خالی

زیږګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به يې له ځانه سره ويل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کــې د مختلفو مسايلو ، کړکیچونو او پرابــلمونه سره مخامخ کیږې خو پوه او کامیابه خلک هغوی دي چې ددغو مسائلو ، مشــکلاتو او مــوانعــو په مقابل کــې د پوهــې او معقولیت نه کار واخلې ، که چیرې انسان د ژوند پــدې پړاونو کې معــقول دریځ او عملې ګامونه اوچت نه کړې بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږې ۰

زیږګل پدې سوچونو کې دې نتجې ته رسیدلې وه په هر ډول چې وې خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړې، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،او دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنو لپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي ۰

څه موده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولــګیو د فارېغینو د کانکور د ازموینې نیته اعلان شوه ، زیږګل هغه همصنفیانو ته کوم چې دازموینې د نــیټې خبر يې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړ او د خپلو نژدې دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بــې امادګې ښودله ،دا هیله وکړه چې یو ځای به د ازمــوینې لپاره درسی پروګرام په مخ بیــایې په هــمدې اساس زیږګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې دازمــوینې تر نیټې پورې بــه هــر ورز د سهــار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشې او د ازمویــنې په احتمالې پښتنو به ســره په شریکه کار وکړي ۰

د زیږګل دا په موقعې وړاندیز د ټولو د تایــد او ملاتړ وړ وګرځید او هــره ورځ به په حجره کې یو ځای د فزیک ، کیمیا ،ریاضې معــادلې حلیدلــې او هــمدارنــګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

، دیني اونورو مضامینو سوالونه بیرون نویس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په رښتیا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پایلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړې ٠

زیړګل همداسې چې د طب مسلک خوښیده په ډیرعالي نمرو همدې پوهنځي ته بریالي شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموینه په بری پای تــه ورسوله او د خپــلو خوښې د پــوهنځیګانو په لستونو کــې خپل نومونه ولیدل ،هغو یو بل ته یې د خپلو د زحماتواو لاسته راوړنو څخه مبارکی وویله او دخوشحالۍ اظهار بې کاوه ٠

زیړګل او د هغه ملګري په ډیره خوشحالي بیرته خپــلو کلو او بــانډو ته را ستانه شول او د خپلو بریاو زیری بې خپل دوستانو ، کلیوالو او د کــورنیو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وویله٠

زیړګل اوس د یو نوې حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهیده چې د منظم درسونو د تعقیب لپاره هغه محصلین چې د ولایاتو نه کومو پوهنځــیو تــه د بریالــتوب چانس تر لاسه کړې وې باید د مربوطه پوهنځیو د پوهنتونو نو په لیلیه کې میــشت شې ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تــلوبه څوک د کورنې جنجالونــه حلوې او د هغوی جوړیا نــاجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ ٠

زیړګله ځویه !

ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم ٠

زیړګل په بیړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه یې ورته وویل اکا څه مو ویل ؟

هغه په داسې حال کې چې شین خالۍ او د هغــه مور هم هلته نــاسته وه زیړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وویل:

زیړګله !

هغه لږ څه غلی شو بیا یې پــه داسی حال کې چــې خپلې میرمن او شیــن خالۍ ته کتل زیړګل ته داسی وویل:

ته پدې پوهیږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوســا او ارام ژوند په خپله سړي ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسیږي لازمه ده مــطلب ته درســیدلو لپارکوشش وکړي او زحمت وباسي٠ زه ستاپه تشویش او مشکلاتو بانــدې پوه یم ، ته زموږلــه خوا هیــڅ تشویش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښیار طبیب درنه جوړشي ، زموږ په کلو او بانډوکې ډاکترته ډیرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبــار خاوندان دي ، پــه موږ هم عـمر تیر شوي او دډاکتر ضرورت احساسوو .
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیاېې بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندې ،ته کولی شې د هفته په رخصتیوکې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا دتحصیل خنډ وګرځې ،زموږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندیښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې .

د شین خالی مور هم زیړګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بــاید زحمــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شي .
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کــتــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وې هغه ماته منظوره ده .

زیړګل د ځایه پاڅید او شړی ئې تر ځان چارپیره کړه او د ځارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خو په لار کې ئې د شین خالی نه د جدا کیدو فکرتکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده .

شین خالی ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــلار د فیصلې خــلاف یې هــم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومني او د زیړګل دبیــلتون د زغم او حوصلې توا ن پیدا کړي.

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل.زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څود پوهنتون په ساحه کې یې د نورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هــمدا رنګه ملګرویې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبــا د وخته د زیړګــل دوی کره راغلل ، د زیړګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه.

د زیړګل دملګرو د رارسیدو سره سم د کلې اوسیدونکو ، سپین ږیرو اودوستانو یې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابۍ هیله وکړه .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ مور هم هغوی ته د دوعا لاسونه پورته کړ او د خـدای پامانې وروسته یې رړنې او به د توتکې په دود د هغوی پسې وشیندلې.
زیړ ګل او د هغه ملګرو خپل بیکونه ترغاړه او د ولایـت د مــرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي لیلیې ته ورسیدل.
د پوهنتون د لیلیې په انګړ کې د محصلینو د هستوګنې د خونـو لست زړول شوې وه ، هریو د خپل د هستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځای پیدا کړ او د نویو ملګرو سره یې معرفت حاصل کړ.
زیړ ګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو یار وه ،ورسته له څو اونیو د هغه لیدلو لپاره لاړم ، هغه چې به همیشه د خپل د شین خالۍ د پاکـې مینې کیسې زما سره شــریکــولې زما په لیدو ډیر خوشاله او د نوي ژوند د کیسو ورسته د شین خالۍ د بیلتون په هکله داسې ویل:

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونی
بیا پــــه زړګـــي مې وریده لیونی

زیړ ګل چې په رڼا او خوبونو کې د شین خالۍ څیره ورته په فکر او خیالونو کې زنګیده د خپل خوب کیسه داسې کوله:

ما مــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونی

هسې بـــې درده یې احساسه نه وه
ځـــما په میــــنه پوهیده لیـــونی

ما چه اظـــهار ورته د مــــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونی

او د خپل د مینې سندره یې داسې ختموله:

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونۍ

د فکر تــــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پــــه زړګــــي مې وریده لیونۍ

ما مــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــــما په میــــنه پوهیده لیــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مــــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیــونۍ

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مــــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

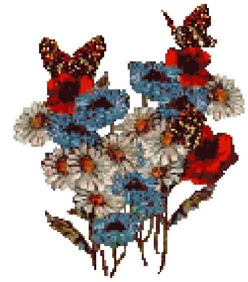

اومه برخه

شین خالۍ

زیږګل ورو ورو د ښارې ژوند ، د پوهنتون د ماحول ، نویو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کلیوالي ژوند تاثیرات او کرکتر د ورایه په سترګو کیده ٠
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تــو پیرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنیزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیږګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وا یې:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې٠

خو د زیږګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي٠
زیږګل د تحصیل په شرایطو کې د وخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده،هغه دا پتیئلې وه چې باید وخت تري بې خایه تیر نشې ، هغه ته دا جوته شــوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتې کال د زحمت اود زیاره سره دي، ځکه چې پدې لمړۍ او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژیو سره اشنا کیدل او همدا رنګه د انګلیسي ژبــه او لاتیني اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې د هغو یادول په بنسټیزه توګه د هر محصل د پوهې او د هغه د راتلونکي ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پــه کتابتون کې تیروه او هلته به یې مسلکي کتابونه متالــعه کول او د طب د علــماو د نظــریاتو سره هم اشنــا کیده او هــمدا رنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرایدو او مجلو څــخه په استفادې د وطــن او ددنیا د حالاتو څخه ځان خبروه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښنو ، نظریاتو او د احزابو ترفداراتو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسي بحثونه کول٠

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخوالو عوامل تشریح کول او ویل به یې چې د دې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده٠
زیړګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه د افغاستان د خلکو د یو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل د اد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زموږ د خلکو او د ملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یو والی دي چې کولای شي موږ د بریالیتوبونو او ترقۍ لوړ معراج ته ورسوي ،نه دا د یو واحد دین او ائین خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل٠

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره یې په پټه او ښکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دي او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري٠

ددی خبرو تر څنګ زیړګل دې نتجې ته رسیدلي وه چې د ا وخت هغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي٠

خو دداسې مصریفیوتنو سره سره زیړګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هر لمانځه وروسته هغو ته د صحت او سلامتیا دوعاوې کولې٠

په شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرۍ اسر د وار ا یه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه٠ هغې هر مازیګری د زیړګل د شوتلو پنډ او د څارویو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدا رنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه٠

زیړګل یو ماښام چې تمامه ورخ یې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر سترې معلومیده ، په خپل چپرکټ پریوت او د شین خالۍ پــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې د کمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ،چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله
ښکلی چارګله شینو جانې له دې ورمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ،ښکلی د غاړې هار او د جګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل بې پاس په پوزې پرې دار دی نا
مین بې کړمه
دا پټ کاته بې په زړګي ویشتل کوینه

زیړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډیر خوندور کاوه او د هغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې دي د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې بې کړمه
شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خوږ زړګي تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده
څومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاریده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايسته سور شال کليوالي ښې په سر خور ښکاريده
نظره نه شي
دا افغاني لباس ښې ځومره خوند لرينه

خيالي چارګله

خيالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې ورمه

زلفې ښې تورې تور اوربل ښې مزې دار دی نا
ځومره ښايسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل ښې پاس په پوزه پرې دار دی نا
مين ښې کړمه
دا پټ کاته ښې په زړګي ويشتل کوينه

د جلی شنه بنګړونه ډک سپين مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ ښې ليوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې يې د خيا له ډير کبرونه دي
ستې ښې کړمه
شرنګ د بنګړو ښې عالمونه خبروينه

خيا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
ځومره ښاسته لباس کې وتې حال ښې نور ښکاري
ښايسته سور شال کليوالي ښې په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس ښې ځومره خوند لرينه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

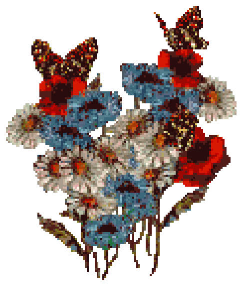

اتمه برخه

شین خالی

د شین خالی دکیسو او بنداار نژدې ملګرې د هغې خورلنډې وې خو نژدې خوا خوربې د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې٠

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغــم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړګل ته ویلې وه چې هغه به د اونیو په رخصتیو کــې کلي ته راځې ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلې، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي٠

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالی ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پــلار دې ددهقان ســره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پــلار دې هغه په همغه ورځ د زیړګل سره په تیلیفون کــې خبرې شوې و ې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایې چــې هغه باید ډیر درس ووایې ځکه چــې د ډاکټرې اول کــال ډیر زحمت پکار لري وایې که څوک په دې کال کــې بریالــی نه شي بیا نو ډاکترۍ د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړګل شپه او ورځ درس وایــې چې پــه خیر کامیابه او ښه ډاکتر ترې جوړ شي٠
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته به له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتۍ شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کور ته راځې، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي.

شین خالۍ د دې خبرې په اورېدو ډېره خوشاله شوه او په زغرده د زرڅانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکو څو ورځو کې بې دواده تیاري نـــیوله ،هغې ته یې د زیړګل د راتلو خبر ورکړ او خپل د خوشالۍ احساس بې د هغې ترغوږو ورساوه.

زرڅانګې وویل . زه هم د خدایه دا غواړم چــې زیړګل زما د واده پورې راشي خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کـــړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي.

د زیړګل هم د لمړي سمستر پرګرام په ډېر کوشش او زحمت پای ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو د رخصتې لپاره تیـــاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالۍ ، اکا او کاکا ناوې ته د سوغاتونو د اخستلو په نیت د خپل د خونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او د علاقې وړ سوغاتونه یې هغو ته راونیول.

شین خالۍ چې د بنجاره سینګار ډېر خوښیده ، هغې ته یې شنه او سره بنګړي، جامې ښکلې ټیک او ډېر نور بنجاري سامان ، او همدا رنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شین رنګه شال او تره ته بې ښکلې پالاوی لنګې راونیوله او ټول بې په مناسب ځای کې ځای پرځای کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مساپرۍ د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي.

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړي سمستر درسونه پای ته ورسیدل او د خپلو هلوځلو او زیار څخه راضي معلومیده داسې احساس بې کاوه چې هغه څـــه چې یې پتیلې وه پـــه همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتنجې څخه یې راضې وه خو د دې رضایت او خوشالۍ تر څنګ دا چې سبا کلي ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه تر لاسه کوې چې خپل کلو باندې ته ځي د ډیري خوښې شیبې شمیرلې او د ځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځـــان د موټرو تم ځای تـــه رسوي او کله به بیا په خپلو کلي او ځمکو ګرځي او د شین خالې خیا لې اوربل ته بـــه په باغچه کـــې ښایسته اورنګارنګ ګلان کري.

سهار زیړګل د سهار دلمانځه ورسته خپل بیک چې تیر ماښام یې د سفر لپار جوړ کړي وه تر غاړې کړ او د خپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتیو څخه په ګټه اخستو خپلو کلو او

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او د خپل ولایت د موټرو تم ځـای ته روان شو ، د بس په تم ځای کې یې د خپل ولایت ډیـر ي اشنا خیري تـر سترګو شـوې خـو د زرڅـانګې پلار یې دورایه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کـې څنګ ترڅنګ چوکیو کې کیناستل او د لارې ملګري شول.

په لاره کې زیړګل د زرڅانګې د پلار څخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کاکا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړګله !
ښه شوچې ومې لیدلې ،ما فکرکاوه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې. هغه دبس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځـوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا ځوی دې او هغه تورسرې چې وینې یوه یې زرڅانګه او هغه بله یې مور ده.

مورې دلته د واده خرید ته راغلي وؤ ، خرید مووکړ ، که د خداې رضاوې بله اونۍ د زرڅانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلې چې دواده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش د کلې په مړې او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دې بس د میـلمنو پالنه او هغوسره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده.

زیړګل ورته په لـمړي سر کې د خوښی مبـارکي وو یله اوبیا یې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل : تاسو بیغمه اوسئ کاکا زه کارونه جوړوم.

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه او پس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس څخه کوز او د کلي په لو ر روان شول.

زیړګل کلي تـه د رسیدو مـخکې د امیـن اکا په دیره کې د کلي دځـوانانو سپین ګـرو او نورو اوسیدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه.
هغه ځان په چټکی ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادی د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څومره ښځینه او څومره د کلي نارینه اوسیدونکي چې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي.

د کلي اوسیدونکو د زيړګل په لیدو خوشاله شول او د هغه د هرکلي لپاره مخې ته ورغلل.
پس له روغبړه زيړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول د زيړګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زيړګل خپل کلي والو ته داسې ویل :
درنو خویندو او ورنو !
سواد او پوهه دا هغه د خداي لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لار ښونه او حدیث مبارک دي چې وائې علم زده کړه که څه هم په چین کې وي . دا چې او س موږ ته په کلي کی داسې موقعه برابریږي د خوښۍ ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکوڅو میاشتو کې د سواداو زده کړي د نعمت څخه بهره مند شي.
زما د سواد اموزۍ استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو دښځینه کورس لپاره دې زموږ د کلې د زمان اکا لور زرڅانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو اوسیدونکو د زيړګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول.
استازوهم د زيړګل دا وړاندیز و مانه او د زرڅانګې د پلار څخه یې هیله وکړه چې د زرڅانګې موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته تشریف لري تاسو ته معرفي کوم.

د پروګرام ورسته زيړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالۍ او کاکا ناوی چې دمخه د هغه دراتګ څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او د هغه سره یې روغبړ وکړاو په لیدو یې ډیرخوشاله شول.
شین خالۍ هم د غرمې ډوډي تیاره کړې وه او ټول یو ځاي په دستر خوان کیناستل او د غرمې ډوډي یې نوشجان کړه.
د شین خالۍ مور زيړګل ته ویل څنګه شوه ځویه درسونه دې خداي دې وکړي چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې وي ؟
زيړګل ورته په جواب کې وویل :
موري بې زحمته سړې مطلب ته نشې رسیدلای ، زه د خپل زحمته راضې یم ، ښې نمري مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړې ،تاسې بيغمه اوسې ما بايد زحمت ويستلې واې ۰
د کاکا ناوې وويل ۰ شکر چې ښه نتجه دې تر لاسه کړې ده تل خوشاله او برياى اوسی۰

شين خالی هم د زيړګل په برې خوشاله وه ،پس له ډوډې زيړګل د شين خالی سوغاتونه د بيکه رااوويستل او ورته يې په ډيره مينه ډالې کړل او همدارنګه د کاکا ناوی شال يې هم د هغې پر اوږو هموار کړ او د اکالنګی هم ورکړه چې اکا کورته راشې او هغه ته يې پر سر وتړې چې هغو هم د زيړګل سوغاتونه په ډير خوښې ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه ۰

پس له څو شيبو خوږو کيسو او خبرو شين خالی د زرڅانګې د واده خبر زيړګل ته ورکړ او د هغې دا هيله يې هم ورته وويله چې واده ته به يې ښکلی شعر جوړوې چې بيا په واده کې ئې په سندرو کې ووائې ۰
زيړګل د شين خالی دا هيله ومنله او خپله شړې يې تر خان چارپيره او د داما ن ځمکو ته د اکا د ليدلو په مقصد ووت۰
زيړګل د داماں ځمکو ته نژدې په يوه وړه غونډې کيناست او داسې زمزمه يې تر خولې شوه:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

زرڅانګه چې د شين خالی نژدې خورلنډه وه او زيړګل ته يې ورور ويلی وه زيړګل د هغې د راتلونکې په اړه داسې هيله لرله:

پل دې بختورشه ناوې مينه کې دې کورشو
نوې اشنايې شوه نوی بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او دهغې د واده محفل يې داسې تمثيلوه:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چي دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب او زر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

او په اخر کې د هغې د خوشبختې لپار داسې دوعا کوله:

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصيب
کور دې بختور شه خورږ اشنا دې شه طبيب
اور يې چې بليږی پاک الله يې شي قريب
وی دی په امان کې افغاني ښکلی بشر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مينه کې دې کور شو
نوې اشنايي شوه نوی بل د مينې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لور شو
حسن دې ښکلا دې چيرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

نن چي دې محفل کې خوشحالي ده هم خندا
خوښې دې همزولې دي په مينه کړي نڅا
يې د نجونو ميره ټول دا ستا په تماشا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب او زر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنـــا دې شه طبـیب
اور یې چې بلـیږی پاک الله یې شـــې قریـــب
وی دی په امان کـــې افغـانـي ښـــکلی بشر
پـل دې بخـتور شــه ناوې پـــل دې بخـتور
*** ***

(c) ketabton.com: The Digital Library

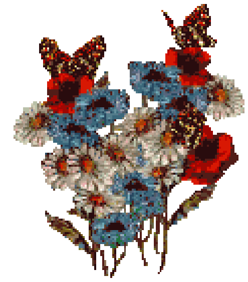

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغو سره کور او کلي شي او همدا رنګه د اکا سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې مرسته وکړي او خپل د راتلونکي ژوند د ملګرې شین خالۍ د ارمانو او هیلو د تر سره کولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي.

شین خالۍ د زیړ ګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خورلنډې زرڅانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار او سې ځکه چې زرڅانګې مشر ورور ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرڅانګې د پلار نژدې مرستندوی وی. زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرڅانګې د پلار سره مرسته وکړي.

ماښام کله چې زیړګل څاروي د کلا انګړ ته راوستل نو په شین خالۍ یې غږ وکړ چې څاروي په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي.

شین خالۍ او د هغې مور په ګډه څاروي په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلو پنډ د وچو وښو تر څنګ تراوږې ښکته کړ او لور یې د دیوال په د رز کی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګډه کړه او د څارویو مخې ته یې په کافي اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتله پکې راوړې وه و څنډه او د کور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست.

شین خالۍ په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کېښود.

یو څه شیبې وروسته د شین خالۍ پلار او مور هم راغله او شین خالۍ د هغو مخې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

چایوړ کې پیالې کېښودلې.

زیړګل د تورو چایو څښکل عادت درلود ،مګـــر د شین خالۍ مور او پلار د شنو چـــایو څښکل غوره ګڼل او ویل به یې چې د شنو چایو ګټې ډېرې دی خو شین خالۍ بیا دومره سر پرې نه خوږاوه هغې ته که تور چای وه او که شین تو پیرنه درلو د ،څـه چې به تیار وه هغې به څښل خو بیا زیړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځېدلی وه.

زیړګل د چای اخـري پیاله پـــه سر واړولـه چې د کـلي د ملا د الله اکبر آواز پـــورته شو ټـــولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زیړګل څادر او اکایې شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه.

په کـــلي کې د ماښام لمانځه ته د کلي اوسیدونکي حتمي جـــومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ګیری او خوانان ځکه چې دورځی له خوا ټـــول دکار او غریبی لپاره د کـــلي څخه بهر وتل ، څوک به د بزګری په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کـــړی لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلي کې تنها د کور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چـــې په خپلو کې بـــې راشه درشه لـــرله او همیش بې بنډارجوړ وه خوددی بنډارو ترڅنګ د کوردکارونو سنبالول ، دجامو پریمینځل ، پخلي او نور ډیر مصروفتونه وه چـــی د کور ښځو هم په ډیـــر زحـــمت او کـــړاونوورځنــی چارې تر سره کولې.
سبا د زرڅانګې پلا ر، زرڅانګه د شین خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چیری زیړګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی.

د زرڅانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمي کې وه پـــدې توګه په کلـي کې د دې دوؤ کورنیو تک راتګ د کلی نورو اوسیدونکو په پرتله ډیرؤاو ښې اړیکې یې ساتلې.

زرڅانګې د زیړګل او د هغه د اکا شتون پـــه کورکې خپل پـــلار ته خبر ورکړ.هغه هم د ځایه پاڅید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکت یې واغـــوست او خپله تور بـــخنه شړی یې تـــر ځان چار پیره کړ او د زیړګل د کور په نیت روان شو او هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه.

زیړګل د کلا ور خلاص کړاو د زرڅانګې د پـــلار سره یې روغبړ وکـــړ او هغه تـــه یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه او د کور په انګړ کې ورته ځای برابر کړ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل ، دزیړګل اکا ، شین خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کیناستل.

د روغبړ نه وروسته شین خالۍ د چای د جوړولـو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرځانګې د واده په اړه پیل کړې.

په پیل کې د زیړګل آکا د زرځانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛

لعل میره !

څنګه شوه د زمانخان آکا سره مـو د واده په اړه څه وکـړل او څه نتجې ته سره رسیدلي یاست ؟

د زرځانګې پلار ورته پـه ځواب کې وویل:

آکا ، که رښتیا راباندې وایې ماملـه خو جوړه ده ، داسې د جنجال یاستونځی کـومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندی، که څـه هم د زرځانګـې مور یو څه اضافي بوجونه پر هغو ایښې ؤه، خـو کله چې زه خبر شوم ما د زرځانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو داده چـې زرځـانګه زموږ یواځینی لور ده ، موږ بل اولاد یا وارث نلرو ،اوس که مـوږ په ځـوم دا بې ځایه مصارف او بوج واچوو نو دهغـو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شې چې دا خبره ما د زمانخان سره هـم شریکه کـړه اوورته مې وو یل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نـه غواړم چـې پدې بـرخه کې کوم شرط یا بوج دراباندې کیږدم ، دبلې خوا د زمانـخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددې فیصلی څخه مننه وکړه او راته یې وویـل چې دا زموږ او تاسو د خوښـې او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو موږ هـم خپل هوس اوآرمان لرو ، زموږ هم دا هیله ده چې زموږ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشویش مکـوی مـوږ د کلی رسم او رواج نـه ستر ګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زموږ په وس کې پوره وي هغه موږ خپله هـم دا تکل لرو چی زموږ د اولادونو دا خوښې په پوره درنښت تر سره شې.

د شین خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟

لعل میره آکا ، د واده ورځ او نیټه مو وټاکله ؟

د زرځانګې پلار ورته په جواب کې وویل:

هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې دجمعې په ورخ که دخداې رضاوې واده د ی ، همدا وجه ده چې آکـا ، زیړګل او تـاسو سره د مشورې لپاره راغـلی یم ترڅو د واده پـه تنظیم کې له ما سره برخه واخلۍ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدې ډول لعل مير آکا ، زيړ ګل ، او د شين خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ اودې پايلې ته سره ورسيدل چې د ښځو مراسم دې د زرځانګې دوۍ په کوراو د نارينه و لپاره د شين خالۍ دوۍ په کورکې ځايونه برابر شي او ميلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ٠

کله چې د زرځانګې پلار د زيړ ګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنې وعده تر لاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ٠
زيړ ګل هم خپل څادر په اوږه کړ، لور او بيل يې واخيست اود باغچې په لور روان شو ٠هغه د زمانخان اکا ځوى يا د زرځانګې کوژدن ا باسين له وړکتوب څخه پيژنده ، هغه به هميش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځيده ٠ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه يې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دارهلک ښادي ده

دزيړ ګل څخه شين خالۍ هيله کړې ؤه چې دزر ځانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زيړ ګل لپاره ښه الهام ؤه کوم چې د هغې په واده کې يې ډالې کړي ، زيړ ګل د هغې کلېوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هيله لرله:

ناوکۍ څومره ښه ښکاريږي
په ناز همزولې يې ګډيږي
د هلک کورپرې ابادېږي
په خپل ښايست کې يې خصلت کليوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زيړ ګل د هغې ښکلا او حسن يې داسې تمثيلوه:

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويې يې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو مره ښایسته د غاړې هارېږي طلايي ده
د شملـه دارهلــک ښادي ده

د ا باسين او زرڅانګې د نيکمرغې لپاره يې داسې هيله لرله :

ناوکۍ پــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مـــورو ښانه لکه لمر شه
دا زمونږ هيـله ده اميد دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

او په اخر کې يې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصيب شه
ښاد مو هم لرې هم قريب شه
مينه مـو ګـــل او عندلـــيب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډ الۍ د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښـــادي ده

ډ الۍ

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـله دارهلک ښـــادي ده

ناوکۍ خو مـره ښه ښکاريږي
په ناز همـــزولې يې ګډيږي
د هلک کورپـــرې ابـــاديږي
په خپل ښايست کې يې خصلت کليوالي ده
د شملـه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویي یې د سنبل ده
څومره ښایسته د غاړې هاریې طلایي ده
د شملـه دارهلــک ښادي ده

ناوکی پـــل دی بخـــتور شه
شپی دې برات ورځ دې اختر شه
ژوندمـــوروښانه لکه لمر شه
دا زموږ هیـله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مـو ګــل اوعندلـــیب شه
اوسی خوشالـه دا ډ الی د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښـــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

شین خالۍ

د زرڅانګې او اباسین د واده انګازې پــه کلو او بانډو کــې خپرې شوې وې ،شین خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړ ګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجاري د دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه٠

د اباسین پلار زمانخان اکاهم د اباسین او د زرڅانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او د کلي د نائي په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر لیږلي وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلي څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پــه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګیسونو دشپې له خوا روښانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځــوې ؤ يوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې ميلمنو ته د پخلي تياري نيولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه ديګونه او نور د اړتيا وړ سامان چې په هر واده کې يې ترې کار اخيست له ځــانه سره راوړي ؤ او د پخلي لپاره يې ثو ځايه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنــګه يې پــه لويو او وړو ډيګونو کې وريجې په ګرمو اوبو مينځلې او د نرميدلو لپاره يې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه يې هم برخې برخې يخنې او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بيا دنورو کارونو لپاره پوره وخت ولري٠

په رښتيا سره هم ټولو کليو الو او د واده ميلمنو ته ميلمستيا اوهغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زيار اومنډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائيانو دا زيار د ستايلو وړ دي٠

ګلاجان او نورو دآشپزې ګـروپ سهار دوخته د کلی د نــائې تر لارښوونی نغري بار او د هر رنګ خوراکونود پخولو کار پيل کړې وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته٠بنډی ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډيرنور هغه حتمې خوراک وه چې تر مازيګره بايد جوړ شوی وای٠ مازديګر کرار کرار کلي ته د ميلمنو راتګ پيل شو چې د زمانخان اکا ، اباسين او د کلي د سپين ګيرو له خوا ورته هرکلی ويل کيده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د ميلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کيدل٠

ټاکل شوي کسانو به ميلمنو ته دلاس مينځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانوبه د دستر خوان په خوړو خوړو سمبالوه او ميلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډی به يې نوشجان کوله او بيا به د امين ماما د يري په لور د سيل لپاره تلل٠

کله چې د ډوډی پروګرام خلاص شو نو د امين ماما د ديرې ترڅنګ د ميلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د ميلمنو احترام يې ساتلې وې٠

د کلي او ميلمنو په خيروکې د خوشالی روحيه دورايه څرګنديده اوښايسته ګڼه ګونه وه٠ څه شيبه ورسته سازيانو د موسيقی د آلو په سورولو پيل وکړ اوبيا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سيمه کې د ښه شهرت خــاوند وه ارمونيه تر غاړه کړه او همدا رنګه د يارمحمد استا د د تبلو اواز د کــلي او سيمی د خــلکو تر غــوږ شو٠ سازيانو په وار سره دبهاري، بيرمي، بياګ، کستوري، کليان، اسا ، او جــوګ پــه راګونــو کې دمقام ، غزل ،لنډی ،چــاربيتې،لوبې ، بګتی او دا ستانونه په خپلوخوږو اوازونو کې راغلو ميلمنو او تماشا چيانوته اورول٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شيبې وروسته زيړګل هم د شين خالۍ د خور لنډې زرښانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډې په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نورو مراسمو ورسته د خپل انډيوالانو سره د اباسين دليدو او هم د سيل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل٠
د زيړګل دوستانو د هغه په ليدو هغه ته ښه راغلاست ووايه او د هغه څخه يې هيله وکړه تر څو ددوی د خوښۍ لپاره سندرې ووايې ، که څه هم زيړګل په اوله کې رضايت نه ښوده نو چې کله اباسين د هغه څخه هيله وکړه نو بيا يې ارمونيه خپله کړه او د دې سندرې په ويلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ٠

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالې ده
د اباسين هلک ښادۍ ده

ددې سندرې په اوريدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زيات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپړکول او د واده فضا نور هم توده شوه٠ زيړګل يو څو نورې سندرې وکړې او ورسته يې د دوستانو د تشويق څخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کيناست٠
په همدې ترتيب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازيانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته ميلمانه په احترام او عزت رخصت او د اباسين د واده خوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه٠

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازديګر ډولۍ جوړه شوه او د کلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه د ناوې د راوستلو په نيت د لعل مير اکا د کور په نيت روان شول٠
کله چې ورسيدل د کلي ملا د سپين ګيرو او ميلمنو په ګډون د اباسين او زرښانګې شرعي نکاح وتړله او د کليوالو او د واده ګډون کوونکو په ګڼه ګوڼ کې په ډيره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کې سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسين خپله کوژدنه په کاله کړه٠

کله چې د واده مراسم خلاص شول زيړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاريو خبر واخلي په لاره کې يې د خپل واده په فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسيدو يې د شين خالۍ په ياد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـډې دلبرې
دګلو سیل لــه بـه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښـا پیــریو پــکې ټـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګــلو سیــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خـزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګډې دلبرې
د ګــلو سیل له بـه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه باغچه

دزړه باغچه کــې درتــه ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې جانانه
دګلو سیل لــه بـه راځــې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې تـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې جــانـانه
دګــلو سیــل لـه بـه راځې جانانه

زما د پــاکې مینې ښکلي بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلي بڼ کې
د وفــا لاس بــه راکــوې جانانه
د ګــلو سیل لــه بـه راځې جانانه

زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بـاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خـزانه به ســاتې جانانه
دګلو سیــل له به راځې جانانه

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې جانانه
د ګــلو سیل له بـه راځې جانانه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

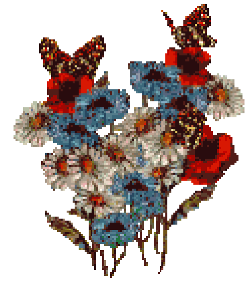

یوولسمه برخه

شین خالۍ

د زیړګل د دوو اونیو رخصتي په ختمیدو وه، خو دکـلو او بانډو د خوړاو ساده ژوند او د خپلې کوژدني شین خالۍ څخه بیا لرې کیدل ورته ګـرانه خـبر وه٠خو بله چاره یې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکې په هیله دا پتئلې وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي، په همدې هیلې مازیګر یې خپل دا ړتیا وړ شیان راټول او په سفري کڅوړه یا بیک کې ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زیړګل د اکا ،کاکاناوې، شین خالـۍ او دکلي نژدی انډیو الانو څخه خداې پامانۍ اودوعا ترلاسه کړه اودولایت دمرکز په نیت روان اوبیا دهغه ځـایه په بس کې له څو ساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون لیلیې ته ورساوه٠
کله چې لیلیې ته ورسید ، د خوني انډیولان او یوشمیر همصنفیان یې هم دهغه تر مخه د رخصتۍ څخه راغلي وه چې دزیړګل په لیدو له ځایه پاڅیدل او دهغه سره یې تو د روغبړ وکړ٠

زیړګل لمړی خپل کالي په الماری کې ځـاې پر ځاې او بیا یې خپله بستره او الماري تر نظره تیره کړه او تر هغه وروسته دخوني د انډیوالانو سره ددوو اونیو د رخصتیوخاطرې شریکې کړې چې د دوی دا بنډار تر ناوخته پورې دوام وکړ٠
ماښام زیړګل دسباورځې درسي مواد برابر اوسها ر دخپلې پـوهنځې په لور روان شو او د خپل ګروپ د نورو محصلینو سره یو ځای یې په درسونو پیل وکړ ٠
زیړګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدریسې څانګې څخه دنـوی سمستر درسي پلان تر لاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عیاراو ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلې٠

په همدې ترتیب زیړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپیریال او محیط کې د نوو درسونو ، استادانو ، سیاسي او ټولنیزو مسایلو سره آشنا کیده چې پـه هغه وخـت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظمي اوحزبي فعالتونوجريان درلود او هـر تنظيم كوشش كوه چې خپل صفوفوته ځوانان جلب كړي۰
مختلفو تنظيمونو مشخصې موضوعګيری او نظرياتو لپاره كار كاوه چې دكلوبانډو ،ولاياتو ، مملكت او په نړی كې دخلكو اوحكومتونوسيا ستونوپه اړه هرې ډلې خپل نظريې څرګندولې۰
اكثرا دا بحثونه په وطـن او نړيواله كچې د فقر ،بدبختۍ او بيعدالتۍ په مدار څرخيدل ۰

يوی ډ لی به د يـوې سياسي ايډلوژي څخه او بل ګروپ به بيا د بلـې سياسي موضوع ګيری څخه دفاع كوله۰ ددې حا لت څخه داسې معـــلوميده چې مختلفو پا رټيوا وګوندونو دځوانانو په مينځ كې دخپلو صفوفود تـقويې په مقصد جـدي كار پيل كړي وه۰ دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هر يو به په وطن كې دبدبختيو عوامل په مختلفونظرونو كې تحليل او ارزيابي كول او ځوانان به يې په وطن كې ديوی عادلانه ټـولنې د مينځ تـه راتګ پــه مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب دخپلوعلاقې وړ پارټۍ اوتنظيمونو كې تنظيمول۰

ځينو بيا د اسلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او پــه وطن كــې د اسلامي اصولود تطبيق په مقصد خلک جهاد ته را بــلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يــې اسلامي اصولــودنه مراعت كيدو دليل باله او خلک يې ددې مقدس هدف دعملي كولو په مقصد په اسلامي ليكو كې تنظيمول او كفرسره يې دجهاد نارې پـــورته كړی وې۰

ځينې نورو بيا د ماركس اونګلس د ايـــډولوژۍ طرفداران وه چې هغوی ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن كې د طبقا تی ژوند موجوديت باله او داسې يې تحليل كاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغير وركړو ، اوپه وطن كې دعادلا نه اوانساني ټــولنې د راوستلو لپـاره كار وكړو او دهمدې مقصد او هدف لپاره خلک طبقاتي مبارزې ته دصلح اميزه لياري را بلل۰
ځينونورو بيا دماركسيستي سياست په تايدولو سره دقهراميزسياست طرفداروچې د مايوستانو په نامـــه يادېدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد كې څرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي اوديو موټي افـــغانستان د جوړولو ادعا يې كوله او خلک يې اتحاد او اتفاق ته رابلل۰
پـــه همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول كې محصلينو دداسې بـــحثونو سره سر او كار درلود چې دځوانانو د پاكواوسپيڅلو ،ملي ،وطني ،اسلامي اوانساني احساساتو په استفادې سره دسياسي پارټيوصفوف ورځ په ورځ تقويه اوپه وطن كې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو اوګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تهداب ایښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې په مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او دنفاق اوبدبختی کندې ته ګذار کړل٠

زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پتیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژيګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل ٠

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نوروبادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې یې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې دټولو هغه کسانو سره چې رښتینې احساس ولري او د پردو او صادر شووحرکتونو په خلاف وي ښه اړیکې وساتې او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوبانډو سره مینه لرله او د نیکونو تاریخې کارنامو او لاسته راوړنو ته په درنه سترګو کتل او دغلیمانو شوم اعمال یې غندل اوپدې لار کې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې په شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مو د خاپوړو کلی کور دی
دا مو د نیکو د توري زور دی
ورک به شي غلیم چې مخ یې توردی
سر به ترې قربان کړم د بدن سره
مینه موږ لرو دخپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبلان د باغ او بڼ سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زمـــــوږه خــــوږ افغانستـان دی

اود خپلو نیکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصیتونه او دهغود کارنامو نه داسې یادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچیان لري
دلتـــــه کې نازو انا لمسیـــــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري
ساتو به یې شـــــــاړې د چمن سره
مینـــــه موږ لرو دخپـل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــــان دی

او دګران وطن افغانستـــان د مختلفو جغرافیوي موقعتونونه یې داسې ستاینه کوله :

وګـــــــورئ هرات دی که لغمـــــان
یا که ننــــــګرهار دی که جـوزجان
پورته قـــطغن که بدخشـــــــان
غرونه یې ښه ښـــکاري دمعدن سره
مینه موږ لرو دخپـــــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدی ډیر ګران دی
دا زمــــــوږه خوږ افغانستـــان دی

د وطن هاند او ځپاند سیندونه او دریابونه او دهغو ښکلا او طبیعت ته داسې تعریف ورکاوه:

وایي هریرود اوبــه خـــــــوږې لري
سیند د ارغنــــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سینــــــد څه نخرې لري
جــــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو دخپــــــل وطن سره
دا وطن په مـــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمــــــوږه خوږ افغانستـــــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کار نامو داسې ويار او يادونه کوله :

دا وطـــن زمـــوږه افتخـــار دی
دې کې مو عزمت د نيـــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتـــوريادګـــار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينه موږ لرو دخپــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګـــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نيکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کـړم د بـــدن سره
مينه مـــوږ لرو دخپــــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستــــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې يې زمريان ګرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان ګرځي
مست يې بلبـــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسيـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتو به يې شـــــاړې د چمن سره
مينـــــه موږ لرو د خپـل وطن سره
دا وطــن په موږ باندي ډېر ګران دی
دا زمـــوږه خوږ افغانستـــان دی

وګـــــورئ هرات دی که لغمــــان
يا که ننــــګرهار دی که جـوزجان
پورته قـــطغن که بدخشــــان
غرونه يې ښه ښـــکاري د معدن سره
مينه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانـــدي ډېر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستـــان دی

وايي هريرود اوبــه خـــــوږې لري
سيند د ارغنـــداب جګې ښېې لري
ګوره د کنړ سينــــد څه نخرې لري
جـــوړې ترې بيالې دی د سربن سره
مينه موږ لرو د خپــــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندي ډېر ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستـــان دی

دا وطـــن زمـــــوږه افتخــــار دی
دې کې موعزمت د نيـــــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتــــور يادګار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينـه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندي ډېر ګـــران دی
دا زموږه خــــوږ افغانستـــان دی
****

(c) ketabton.com: The Digital Library

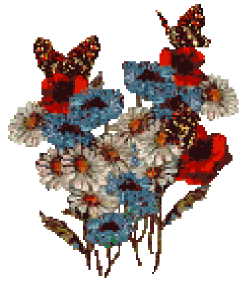

دولسمه برخه

شین خالۍ

زیړګل ته د پوهنتون چــاپیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چــې هــره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت د با کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به یې په پراخه تندې او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیره لږه موده کې د ډیرو مخلصو او ریښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایي پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو .

شین خالۍ هم چې د زیړګل لرې والي زوروله د زیړګل دا هیله یې عملي کړې وه چې د لیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله. د دې کورس ښوونکې د شین خالۍ نژدې خور لنډه زرڅانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیړګل او د کلي او سیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه .

زرڅانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه ، ورسته په عــالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خو یو کال وروسته د یو څه ستونزو پر بناو نشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې.

شین خالۍ او نورو خورلنډو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیرلږ وخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایي پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغوته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خداي رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شي.

په همدې ترتیب ژوند خپل پړاونه تیرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند او هرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونوکې شین خالۍ او زیړګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې ۰

زیړګل لاد خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند دنوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، دهغه سن او سال اودهغه صحي حالت د اطمینان نه وه ،که څه هم شین خالۍ او مور یې څو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څوهفتو دهغه د مرګ احوال د زیړګل تر غوږو ورسید۰
زیړ ګل ددې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نــاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو ۰

شین خالۍ ته د پلار او دهغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خــو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږې او انسانان پدې کې هیڅ نشې کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانوته دې د مغفرت دعا وکړي۰
زیړګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغــې او د پوهنتون د لیلیې پــه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله۰
ماښام د مراسمو ورسته زیړګل د پوهنتون دلیلې خونې ته راغې او دشین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو ۰

زیړګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یواځې توب ، کلی، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای،کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، دبلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس اوتحصیل اودهغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو ۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لــيار لــټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شین خالې او اکا ناوې تنها پرېښودل په کلې کې يې ورته مشوره نه ورکوله او د يو معقول تصميم نیول يې ورته توصيه کوله٠

دزيړ ګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسيد خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه يې په الماری کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم يې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازيګر د لمانځه لپاره يې تیاري ونیوله ، اودس یې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته يې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه٠

پا که ربه !
ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وې او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ريا کاران دي٠

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لیارې سم دي
ذلـت پــه هــغه چا چــې د ريا پــه لیارې سم دي

پاکه خدايه !
ژوند په تیریدو دي خو سر لوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي٠

تیــرېــږي قافلــې د زمانــې نــن او ســبا کــې
سر لوړي به وي څــوک چــې د الله پــه لیارې سم دي

لويه ربه !
تا انسانان اشرف المخلوقات پيدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله داخرت تحفه برابره کړي٠

انســان لــري ډيــر لــوړه مرتبــه تر بل مخلوقــه
زيبيږې ورته کــړه چــې د عقبا پــه لیاري سم دي

الهي !
زاهد په عبادت د زهد مرتبې تــه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدایه په خپل دربار کې قبول وګرځوې .

زاهـــد پـــه عـــبادت رسي دزهـــــد مرتبې تـــه
سجـدې يې شي پخې چـــې درضا په لیارې سم دي
سخي پـــه سخاوت بانـــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بـــه وي څوک چې د سخا پـــه لیارې سم دي

الهي !
ژوند عبث تیرول متاع نلري او موږ ته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پایه د مصطفی ص دپاکې او سمې لارې پیروان او صادقه مومنان وګرځو .

ژونـدون هسې عبـث چې تیروي متاع يـــې څـــه ده
پیـــرو د سمې لیار د مصطفی پـــه لیارې ســـم دي

لویه ربه !
ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه همیش برخوردار اوسو .

درګـا تـــــه دي الله زه افغانــــي لاس پـــه دعا يـــم
مطلب ته رســـي څوک چـــې د دعا پـــه لیارې سم دي

سمه لیار

عزت يې شي نصیب چې ربه ستا پـه لیارې سم دي
ذلـت پـــه هـــغـه چا چـــې د ریا پـــه لـیارې سم دي
تیـــر بـــړې قافلـــې د زمانـــې نـــن او سـبا کـــې
سر لوړي به وي څـوک چـــې د الله پـه لیارې سم دي
انســـان لـري ډيـــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقـه
زيبيږې ورته کـــړه چـــې د عقبا پـــه لیارې سم دي
زاهـــد پـــه عـــبادت رسي د زهـــــد مرتبې تـــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجـدې يې شې پخې چــې درضا په لياري سم دي
سخي پـه سخاوت بانـدي حاصل د زړو رضا کړي
منلی بــه وي څوک چې د سخاپــه لياري سم دي
ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يــې څــه ده
پيــرو د سمې ليار د مصطفی پــه لياري ســم دي
درګا تـــه دي الله زه افغانـــي لاس پـــه دعا يــم
مطلب ته رســي څوک چــې د دعا پــه لياري سم دي

****

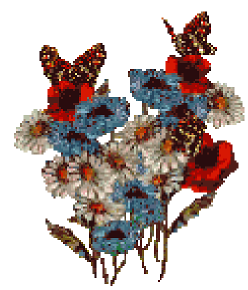

ديارلسمه برخه

شين خالې

زيړ ګل ورو سته له ډير غور، دملګرو دخر ګندونو او مشورو څخه دې پايلې ته ورسيد چې د اکا د مړينې وروسته به په کلي کې د شين خالې او د کاکا ناوې يو ازې پريښودل سمه خبره نه وي ،همدا وجه وه چې دا يې و پتيله چې د پو هنتون ليليه پريږدي او د پوهنتون په نژدې سيمو کې کرايي کور پيدا کړي او خپله کوژدنه شين خالې او د هغې مور د کلي څخه راولـې او دلته نوی ژوند پيل کړي تر څوله يوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکـړي او له بلې خوا شيـن خالې او د هـغې د مور څخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښيو کې د هغو څخه له نژدې نه څارنه او لا س رسی وکړي ۰

زيړ ګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تيره بيا دخوني ملګرو ډيرې مرستې وکړي ،کرايي کور يې ورته پيدا کړ او د کلي څخه د کور په کډه او د اړتيا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونی په آخرو رخصتيو کې يې يولوې بس موټرپه کرا کړ او دزيړګل سره يوځای

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته لاړل او د هغو بار او بستر او داړتیا وړ توکي یې راټول او پــه بس کې ځای پرځاي کړل او همدا رنګه د دهقان او زیړ ګل په مشوره دهقان یې د زیړ ګل دو ی کلاتــه کډه کړ ترڅو د ځارویو ، ځمکو او کلا څخه ځارنه او سرپرستې وکړي۰

کله چې د زیړ ګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکې زاړه ،ځوانان ،ماشومان او د شین خالۍ خور لنډې یې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلــې وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشینې

او خفه شوي وه او د حسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلې ،خود شین خالۍ خورلنډو اویوشمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په رښتیا سره د کلی والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی او د صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده۰
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غــمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوربې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روښې اوبه په هغو پسې وشیندلې۰

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغود کلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوو اوړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډې د پخولو لپاره سر په پوړني تړه بلکه خوږې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې۰
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټې وهلو حاجت نشــته وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې۰
دلته نور د دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړی، لیچی۰ څارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنــګ میوې ترکاري او حــبوبات د نژدې پلورنځیو څخه تر لاسه کیدې۰ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ۰
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښارې ژوند سره اشنایې تر لاسه کوله ، اوس نور نو زیړ ګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرڅ راوړي بلکه شین خالۍ خــپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول۰
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه درشه د کلي په پرتله تر یوه حده بله بڼه او رنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بـــیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکټري دوره وه د خپل کوژدنې او کا کا ناوې سره په مـــرکز کې تیر کړل چې بیا زیـــړ ګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متا نت او پــــه لوړه کچه د طب د پوهنځي د فراغت دیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته د کاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیـــدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره دواده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو او عزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د او سیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شیـــن خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې ددوعا لاسونـــه جګ او د لـــوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروستـــه په خپـــلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو. کلو او باندېو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي تـــه د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنـــډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازارته د واده دخرید په مقصد لاړل او ترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل او کاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر ټوکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل دواده ټوکي کورته ورسول نو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل څادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلـیوالي ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محـــفـــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي او خوشحــالي د کلي کور سره مزه کا

زیړګل چې د شین خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستایله:

پروا مــې د اشنا پـــه ځان منــلې ده نو ځکه
لیلا خیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت او ستړیا داسې تعریفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو او ستړیا کــې
دا ټول جار او جنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

زیړګل په ژوند کې د یو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ویل :
څوک ناست دی غمازي کا څوک د ښکلو سوداګر دی
د ا ژوند او کارو بارېې شوق او شور سره مزه کا

او د خپلې شین خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې دیار قد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخرکې یې د خپل مینې شین خالۍ په لیدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غـــزل

محـــفـــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مــې د اشنا پـــه ځان منــلې ده نو ځکه
لیلا خیالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړیا کـــې
دا ټول جار اوجنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

ځوک ناست دی غمازي کاځوک دښکلوسوداګردی
د ا ژوند اوکارو باریې شوق اوشورسره مزه کا

ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

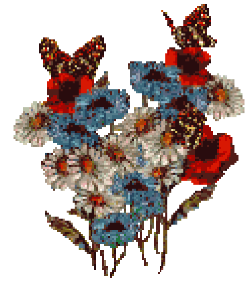

څوارلسمه او ورستۍ برخه

شین خالۍ

ډاکترزیړګل دواده لپاره پوره تیاري نیولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زیرمو د خوني څخه د واده داړتیا وړ وریـــجې، اوړه اونورې غلې، دا نې دبزګرپه مرسته د تللوورو سته اشپزې ته سپارلې وې او همدارنګه د خپلو څـارویو څخه یې توربخن سخوندر او یو ترکۍ ورې حلال اوغوښه یې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه ۰

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته لیږلي وه او هم د ښځینه میلمنولپاره یې د زرلښتې دپلار لعل میر آکا کورچې په ګاونډکې وه فرش اوسمبال کړی وه او همدارنګه د نارینه میلمنو لپاره یې د آکا په بڼ کې چیرته چې د پخلي کارونه هم ترسره کیدل ځاې بر ابر کړې وه او د ټنګ ټکور لپاره یې مشهور سندرغاړي ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند ر غــاړي سر ه چې په ګلرنګ مشهور وه بیانه کړې وه او د کلا بهر یې ورته ځای په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه ۰

مازیګر میلمانه ورو وروپه راتلو پیل وکړ چې د ډاکتر زیړګل او د کلي اوسیدونکو به ورته هر کلي وایه او سمبال شوې ځای ته به بدرګه کیدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمینځلو او به راوړلې او د ډوډۍ سررشته به ورته ونیول شوه۰ کله چې به میلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کیدل او هلته به د چاې ، اوبو او چلم تدابیر ورته نیول کیده او مؤظف کسانوبه د میلمنو خیال ساته۰

څه شیبې ورسته د میلمنو د خوښې لپار سازیان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونیې تر غاړې کړې او مستې بګتۍ ، چاربیتې او داستانونو په ویلو سره د حاضرینو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کیدل .
د واده مراسم ترناوخته دوام درلود ، هلته د زرڅانګې پلار لعل میر آ کا په کور کې چې د ښځینه میلمنو لپار تیاري نیول شوی وه، د شین خالې د واده مراسم هم هلته تر سره کید ل ، چې د شین خالې خور لنډو د کلی ښځواو نژدي دوستانو سره د داریا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله بڼه ورکړې وه.
په همدې ترتیب ټنګ ټکور د شپې تر ناوخته دوام وکړ، د نژدي کلیو میلمانه ورو ورو په رخصتیدو شول.
سبا د چای او سبا نـاري وروسته د کلی ملا ، سپین ګیری، نـژدی دوستانو او مشرانو په ګډون د ډاکتر زیړګل او شین خالې نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې د نکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زیړګل ، شین خالې او مور ته مبارکی وویل شوه ،حاضرینو په ناوی او ډاکتر زیړګل نقل ، پتاسې او میده پیسې وشیندلې. او سازیانو بیا خپل ټنګ ټکور تـه ادامه ورکړ چې د کلې فضا د خوښی او خوشالی فضا ګرزیدلې وه.

مازیګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او دلعل میر آ کا کورته لاړل او ورسته له یو لړ مراسمو شین خالې په ډولی کې سپره او خپل پـلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحالیو په بدرګه راوستله چې په همدې تریب ډاکتر زیړګل او شین خالې پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هیلو او ارمانو ته ورسیدل.

د شین خالې او ډاکتر زیړګل لا د واده شپږ میاشتې نه وې تیرې شوې چې په هیواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنی خرڅ شوو د افغا ن او افغانیت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډیر بې ګناه خلک بې شهیدان ، معیوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زیړګل ، شین خالې او د کاکا ناوې هم د دې ناتارپه پایله کې ګاونډ ملک ته مها جر او د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول.

ډاکتر زیړګل اوشین خالې ته پس له څو میاشتو په مهاجرت کې خداې یوه لور په نصیب کړه چې ښایسته نوم یې پرې کیښود او ښایسته لکه د خپل مور شین خالې ښکلی نجلکی وه.
زیړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سیدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډیرو اندیښنو دې پایلې ته ورسید چې په هرډول وې ځان له دی بدحالته وباسي چې پس له ډیرو هلو ځلو زحمـت او کړاونو د خپل لـور ،شین خالی اوکاکا ناوې سره ځان اروپایي هیواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورساوه چې ورسته له ډیرو پښتنو ، منډو او رامنډو ورته د اقامت یا اوسیدنی اسناد او اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زیړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نه بلکه په یو رستورانت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې او ورځې سبا کوي.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډیر شمیر هیوادوال د پوهې ، تعلیم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې د ملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسیدلي دي په غیر مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زیړګل او شین خالې د ژوند کیسه د دې خبرې یوه ژوندۍ او وړه شانې بیلګه ده .
زیړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ د خپل پولې ، پټې او کورچې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې یادونه کوي :

زمـــوږ د کلـي هغه کور
هغه ختین دیوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثیلوي :
د کور په مینځ کې وه بیاله
هــــا د انګـــورو ښه چیله
پکې یو ښکلې شان حجره
اوس بې احتیاج کړلو دنور
چــــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تیر وختونه داسې یا دوي:
ښکلې باغچـه دمیلمنو
دخــــنه ورو شــــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کور او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویوړې دروازې
هم یې کړکۍ ماتې ښیښې
نــــې د تنورخــــیژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګو ګوري:
یمه مــــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بــــه د هجــــرځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زیږ ګل دلوی خداې په دربار کې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربــــه موږ ستا یو بنده ګان
له تـــــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــــي په بد شان
که ته زموږه شــــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخر کې یې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چــــې ګران وطن موشي آباد
دغــــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســــره جــــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغاني بیا شـــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زموږ د کلي هغه کور

زمـــوږ د کلي هغه کـور
هغه ختین دیوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

د کور په مینځ کې وه بیاله
هـــا د انګـــورو ښه چیله
پکې یو ښکلې شان حجره
اوس یې احتیاج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچـه دمیلمنو
دخـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو
اوس راته پاته دی پیغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترینه ویوړې دروازې
هم یې کړکۍ ماتې ښیښې
نـــې د تنورخـــیژي لمبې
اوس لوتې لوتې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه مـــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بـــه د هجـــرځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

ربـــه مور ستا یو بنده ګان
له تـــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلـــي په بد شان
که ته زموږه شـــې غمخور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چـــې ګران وطن مو شي آباد
د غـــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســـره جـــوړ شي دا بنیاد
افغاني بیا شـــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه د انځوریزې شاعرۍ یوه ژوندۍ بیلګه٠

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنـو لوستونکو !

شین خالۍ دهیواد دمعاصر شاعر اولیکوال ښاغلی سمیع الدین افغاني یونوې اثر دی چې دادب مینه والو ته یې وړاندې کوي٠

هـو ! دښاغلی سمیع الدین افغاني څیړنیز ،علمي او ادبي اثرچې دلیکوالۍ اوشاعرۍ په تاریخ کې یوه نوې پاڼه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر بې دشاعر د خیال ددنیا څـخه دتصـویر او حقیقت پـه شـکل ژوندی ترسیم کړی دی٠

ددې اثر په روان کې شین خالۍ د زړه راز اونیاز دخپلې مورسره په لاندی ډول شریکوي:

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
مورې دهــمزولــوسره نـن دمـــازدیګرپه لور
ډیربــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلي دي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو اوراتلونکو ځوانو شاعرانو ، لیکوالانو او خوږ ژبې هنرمندانو لپاره ددې عصر د سمندر د څپانده څپوڅخه ساحل ته د رسیدلو لار هواروي. ددې اثر په لوستلو د هغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صیب په ګوتو کړې تر او سه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبیا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان لیکوالان ، شاعران او خوږ ژبې هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي ٠

پدې اثرکې هغه حساس او په زړه پورې تکیوته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خیال او فکر ته کوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوریدونکو نه شوکولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته علمې نسخه لیکلی او هغه نامرئی اومجهوله غوټه یې په ډیرروښانه ډول پرانیستی ده چې د شعراو ادب په دنیا کې یو نوې بدلون ګنلای شو٠ دبیلګې په توګه دشین خالی ناول چې یو انځوریزه او د شاعر ریښتینی داستان دی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدودیتونو ، رسم ، رواج او کلتوري بندیزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی دی٠

د ښاغلی سمیع الدین افغانی په دی اثر کې اصلې هیرو او اتل نه شو کولې چې حقیقت په اصل رنګ بیان اومجبوریتونو دده شعر اوداستان د خیال او فکر په تال کې انځور کړي اویا داچې یو سلسله محدو دیتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکر احساس د قلم په ژبه انځور او تصویروي ، لکه چې وایې:

راشه چې سپرلی دې شم ګلزار دې شم
راشه چې د بدې ورځې یار دې شم
ستا د پاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمه وړمه شمه بهار دې شم

یا وائي:

نه شته بله لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشه چې مرهم دې شم قرار دې شم

ولې افغاني صیب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او دیوالونه ئې ورونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خیال اوفکرته د عمل جامه ور په ځان کړي اوحقیقي انځور او تصویر

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستونکو او اوریدونکو ته ور په لاس کړي، لکه د شین خالۍ کوژدن زیړګل چې د هغې په وراندیز او خوښه د شین خالۍ د خورلنډې زرځانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یوځای د هغه د خوښې په شپه کې بې په خپل خواږه اواز کې مینه والو ته واوروي:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مینه کې دې کور شو
نوې اشنایي شوه نوی بل د مینې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لور شو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تګ لاری پر بنسټ خپل اشعار د قیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خندونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ بې خوږ ژبي هنرمندان په خپلو خواږو اوازونو کې کمپوز،کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالۍ کړي.
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم په ژبه د کاغذ په مخ کې پیل شي او هنر مند ورته په خوږ اواز، ښکلي کمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکړي لکه د افغاني صیب دا لاندې شعر چې د وطن او پرګنو تکړه او خوږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکي اواز کې کمپوز او کلیپ شوی او لرا و بر پښتونخوا او ټولو افغانانو د خوښی محافل رنګینوی او اوریدونکي بې په شوق ،او احسا س اوري او خوند ترې اخلي.
د یادولو وړ ده چې دا سندره نه تنها زموږ په ګران هیواد کې بلکه په نړیواله کچه په ځانګړې توګه په هندی ، عربی او انګلیسی ژبو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستا په اننګو کې
چې د چا دوینې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــا د پــــاکــې مــینــې
حقیقت پــکې ښــرګند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویــل مینــه رسوایي ده
مــا ویل زه دې لیــونی کړم
دې ویل یارمې غنم رنګ دی

مــا ویــل راشه مازیګر ته
دې ویــل دربــه شم ګدر ته
مــا ویــل لاره به دې څارم
ویل منګی مې شین په ښنګ دی

هو ! داوه یوه لنډه یادونه چې ما د افغاني صیب د نوي اثر په لوستلو په سپیڅلې هیلې او مسؤولیت ولیکله او تاسی درنو لوستونکوته یې په ډیر درناوی وړاندی کوم .

زه افغاني صیب ته د لوی خدای لــه دربــاره د سلامتیٰ او اوږده عمر هیله کوم ،ترڅو نور هم د شعر او ادب په برخه کې نوي او په زړه پوری مطالب چې ورسره شته ولیکي او د ادب مینه والــو ته ئې وړاندې کړي .

همدارنګه د قلم په لاس لیکوالانو ، شاعــرانــو او صاحب نــظرانو څخه په درناوي هیله کوم چې د دې لیکنې د لا پیاوړ تیا او غنــې کیدو لپار خپلې رغنده وړاندیزونه ، نظریات او لیکنې د ادب مینه والو سره شریکې کړې .

ومن الله تــوفیــق
نجــم الــدین سعیــدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
برول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library